Sygnatura akt XVIII C 1229/15

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 8 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Iwona Godlewska

Protokolant:sekretarz sądowy Iwona Kucemba

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 czerwca 2017 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa sprawy z powództwa ***małżonków A. B. (1) i K. B.***

przeciwko ***(...) sp. z o.o. w P.***

o zapłatę

po rozpoznaniu sprawy w zakresie roszczenia o odszkodowanie za nakłady konieczne do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego w budynku mieszkalnym powodów w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wokół (...) w P. oraz w zakresie kosztów procesu

1. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 76.656,84 zł (siedemnaście tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt dziewięć zł i czterdzieści gr) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

a) od kwoty 40.000 zł od dnia 15 lutego 2017 r. do dnia zapłaty,

b) od kwoty 36.656,84 zł od dnia 2 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w zakresie roszczenia o odszkodowanie za nakłady konieczne do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego w budynku mieszkalnym powodów w pozostałym zakresie;

3. kosztami całego niniejszego procesu obciąża pozwanego w całości pozostawiając szczegółowe rozliczenie kosztów referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku.

SSO Iwona Godlewska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 lutego 2014 r. powodowie A. B. (1) oraz K. B. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) Sp. z o.o. w P., solidarnie na ich rzecz kwoty 90.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że są użytkownikami wieczystymi nieruchomości położonej w P. przy ul. (...). Prawo użytkowania wieczystego zostało nabyte przez powodów do majątku wspólnego z uwagi na obowiązujący w ich małżeństwie ustrój wspólności ustawowej. Nieruchomość powodów jest położona w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania. Wskazali, że przedmiotem ich roszczenia jest zapłata odszkodowania rozumiana jako koszty związane z ustanowieniem wymagań technicznych w zakresie ochrony akustycznej. Jako podstawę prawną wskazali art. 129 oraz 136 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Sp. z o.o. w P. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kosztów, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

U uzasadnieniu pozwany podniósł, że powodowie przedwcześnie wystąpili na drogę sądową, nie podjęli próby ugodowego rozwiązania sprawy. Ponadto podniósł brak legitymacji procesowej do wytoczenia powództwa oraz zgłosił wątpliwości co do uprawnień strony powodowej do dochodzenia zapłaty odszkodowania w związku z koniecznością rewitalizacji akustycznej budynku.

Pismem z dnia 9 lipca 2014 r. powodowie sprecyzowali żądanie pozwu, wskazując, że na kwotę 90.000 zł składają się: kwota 50.000 zł tytułem odszkodowania za obniżenie wartości nieruchomości oraz kwota 40.000 zł tytułem nakładów koniecznych do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego budynku mieszkalnego wraz z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia pozwu.

Na rozprawie w dniu 12 listopada 2015 r. powodowie rozszerzyli powództwo, w ten sposób, że kwota 90.000 zł stanowiła kwotę dochodzoną tytułem spadku wartości nieruchomości. Ponadto wnieśli o wydanie wyroku częściowego w tym zakresie.

W piśmie z dnia 16 listopada 2015 r. powodowie rozszerzyli powództwo w zakresie spadku wartości nieruchomości o kwotę 42.206,00 zł, tj. z kwoty 50.000,00 zł do kwoty 92.206 zł. Jednocześnie wnieśli o zasądzenie odsetek od w/w roszczenia w ten sposób że, od kwoty 50.000,00 zł od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz od kwoty 42,206 zł od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty. Jednocześnie podkreślono, że roszczenie o nakłady niezbędne do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego pozostało bez zmian, tj. w wysokości 40.000,00 zł.

Wyrokiem częściowym z dnia 17 grudnia 2015 r. (w sprawie prowadzonej pod sygn. akt XVIII C 1229/15) Sąd w zakresie roszczenia powodów o odszkodowanie za zmniejszenie wartości nieruchomości powodów w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wokół (...) w P., zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 92.206 zł z ustawowymi odsetkami od kwot 50.000 zł od dnia 27 sierpnia 2015 r. do dnia zapłaty, 42.206 zł od dnia 25 listopada 2015 r. do dnia zapłaty (pkt 1), w pozostałym zakresie oddalając powództwo w zakresie roszczenia o odszkodowanie za zmniejszenie wartości nieruchomości powodów w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wokół (...) w P. (pkt 2 wyroku).

Postanowieniem z dnia 7 stycznia 2016 r. Sąd odrzucił wniosek pozwanego z dnia 10 grudnia 2015 r. o uzasadnienie wyroku. Odpis postanowienia został doręczony pełnomocnikowi pozwanego w dniu 14 stycznia 2016 r.

Wnioskiem z dnia 23 lutego 2016 r. pozwany wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji. Do wniosku pozwany załączył apelację. Postanowieniem z dnia 2 marca 2016 r. Sąd odrzucił wniosek pozwanego z dnia 23 lutego 2016 r. o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji (pkt 1) oraz odrzucił apelację pozwanego (pkt 2 postanowienia). Na postanowienie z dnia 2 marca 2016 r. zażalenie złożyła strona pozwana.

Postanowieniem z dnia 20 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny w sprawie o sygn. akt I ACz 1022/16 w przedmiocie zażalenia pozwanej na postawienie z dnia 2 marca 2016 r. odrzucił zażalenie zawarte w pkt 1 zaskarżonego postanowienia (pkt 1) oddalił zażalenie zawarte w pkt 2 zaskarżonego postanowienia (pkt 2), rozstrzygnięcie o kosztach postępowania pozostawił orzeczeniu kończącemu postępowanie w sprawie (pkt 3).

Pismem z dnia 1 czerwca 2017 r. powodowie rozszerzyli powództwo w zakresie nakładów koniecznych na zapewnienie ochrony akustycznej oraz komfortu akustycznego o kwotę 36.656,84 zł, tj. z kwoty 40.000 zł do kwoty 75.656,84 zł. Jednocześnie wnieśli o zasądzenie odsetek od ww. roszczenia liczonych od kwoty 40.000 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, od kwoty 36.656,84 zł od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty.

Na rozprawie w dniu 1 czerwca 2017 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa także w rozszerzonej części.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie A. B. (1) i K. B. są współużytkownikami wieczystymi na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej, nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinnym, położonej w P. przy ul. (...) na działce nr (...) o powierzchni 422 m^2, dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), którą zakupili w 2000 r. Powodowie na podstawie pozwolenia na budowę z dnia 4 czerwca 2003 r. rozpoczęli budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego w zabudowie szeregowej przy ul. (...) w P.. Na nieruchomości powodowie w 2008 r. ukończyli budowę domu jednorodzinnego w zabudowie szeregowej, w którym zamieszkują.

(dowód: zawiadomienie ze Sądu Rejonowego w Poznaniu Wydział XIII Ksiąg Wieczystych k. 3, odpis księgi wieczystej KW nr (...) k. 4-7, zaświadczenie o zakończeniu budowy budynku mieszkalnego powodów. k. 82).

Nieruchomość powodów jest położona w bliskim sąsiedztwie lotniska cywilnego P.-Ł., które jest własnością pozwanej spółki (...) Sp. z o.o. w P.. Nieruchomość jest położona pod korytarzem powietrznym, w którym startują samoloty. Lotnisko P.-Ł. powstało przed I wojną światową i jest najstarszym lotniskiem w Polsce. W okresie po transformacji ustrojowej przystąpiono do modernizacji (...) lotniska. W 1997 r. utworzono pozwaną spółkę (...), której udziałowcami są Przedsiębiorstwo Państwowe (...) w W., Skarb Państwa, Miasto P. i Województwo (...). Pozwana spółka przystąpiła do modernizacji lotniska i w 2001 r. oddała do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową. Od 2008 r. lotnisko jest gotowe do obsługi ruchu lotniczego w strefie Schengen. W dniu 28 lutego 2011 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)". W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminalu pasażerskiego - początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów.

Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkował wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. skorzystało z niego 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. natomiast z portu skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z portu skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P. - Ł. jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

(okoliczności bezsporne, nadto dowód: procedury AIP k. 40-41, informacja odnośnie sposobu wdrożenia warunków realizacji projektu. „Rozbudowa i modernizacja (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością im. H. W." określonych w Decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach k. 42-44, protokół kontroli (...) Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska k. 45-48, protokoły z pomiarów hałasu lotniczego w środowisku k. 49-53, sprawozdanie z badań k. 53v-54).

Sejmik Województwa (...) podjął w dniu 30 stycznia 2012 r. na podstawie art. 135 ust. 1, 2, 3a i 3b u.p.o.ś. uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P.. Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P.. Uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: 1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; 2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; 3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 50 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; 4) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 40 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

W obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: 1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od

startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB oraz dla nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; 2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy lotniska.

Nieruchomość powodów znalazła się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania. W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Jednocześnie w uchwale wyjaśniono, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wyjaśniono również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

(okoliczność bezsporna, nadto dowód: informacja odnośnie sposobu wdrożenia warunków realizacji projektu. „Rozbudowa i modernizacja (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością im. H. W." określonych w Decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach k. 42-44).

W chwili wejścia w życie przedmiotowej uchwały (na dzień 28 lutego 2012 r.) nieruchomość powodów była zabudowana budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym, w zabudowie wolnostojącej. Do nieruchomości prowadziła droga dojazdowa utwardzona kostką brukową, oświetlona. Działka miała dostęp do wszystkich sieci uzbrojenia technicznego. Nieruchomość posiada wszystkie instalacje wewnętrzne oraz ogrzewanie centralne z pieca gazowego i wentylację grawitacyjną. Bezpośrednie sąsiedztwo stanowiła zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz tereny niezabudowane z drogami wewnętrznymi dojazdowymi do posesji. Budynek mieszkalny jest o jednej kondygnacji nadziemnej z poddaszem użytkowym, niepodpiwniczony. Budynek jest wzniesiony w technologii tradycyjnej. Powierzchnia użytkowa budynku wynosi 191,38 $m^{(2)}$. Budynek powodów posiada fundamenty z ław żelbetowych wylewanych na mokro, ściany z bloczków betonowych. Ściany zewnętrzne warstwowe z pustaków Poroton, działowe z regipsu/cegły dziurawki. Dach skośny, konstrukcji drewnianej, ocieplony, kryty dachówką ceramiczną, strop typu Teriva Nova. Obrówki blacharskie typu rynny, rury spustowe z blachy ocynkowanej. Stolarka okienna drewniana z roletami zewnętrznymi, dachowa drewniana, a stolarka drzwiowa drewniana. Budynek posiada schody żelbetowe obłożone drewnem i drewniane, ażurowe, posadzki z desek i płytek ceramicznych, w garażu posadzka betonowa. Ściany są otynkowane, malowane, częściowo obłożone płytkami ceramicznymi. Budynek jest ocieplony, otynkowany i pomalowany. Ogólny stan techniczny budynku na dzień 28 lutego 2012 r. był bardzo dobry.

(dowód: opinia biegłego sądowego R. D. z dnia 20 lipca 2015 r. dot. sprawy o sygn. akt XII C 1234/14 k. 111-143, opinia łączna biegłych sądowych W. P. i Z. B. k. 311-395 wraz z wyjaśnieniami złożonymi przez biegłego Z. B. na rozprawie w dniu 1 czerwca 2017 r. k. 438).

Uchwała tworząca obszar ograniczonego użytkowania lotniska wywiera wpływ na zachowania uczestników rynku nieruchomości na tym obszarze, uświadamiając im przyczynę jego utworzenia jaką jest ponadnormatywny hałas na tym terenie, a tym samym ograniczenia i niedogodności w wykorzystywaniu nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem związane między innymi z hałasem lotniczym, którego wartość przekracza granice hałasu wyrażonego wskaźnikiem równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych. Skutkuje to spadkiem cen uzyskiwanych za nieruchomości położone na obszarze oddziaływania lotniska w stosunku do cen uzyskiwanych za podobne nieruchomości położone poza tym obszarem.

Równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 57,2 dB oraz dla nocy LAeqN = 51,7 dB został ustalony dla wymagań normy PN-B-02151-03:1999 i dla średniego poziomu ekspozycyjnego równego 86,4 dB, dla przedziału czasu odniesienia 16 godzin dla pory dnia i 8 godzin dla pory nocy oraz liczbie operacji lotniczych wyznaczonej dla trzech najniekorzystniejszych miesięcy 2015 r. zgodnie z p. 8.2 czyli dla 69,8 operacji lotniczych dla pory dnia i 9,7 operacji dal pory nocy. Długookresowy równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia LAeq,zew,D = 59,6 dB oraz dla nocy LAeq,zew,N = 52,6 dB został ustalony dla wymagań normy PN-B- (...)-03:2015 i dla średniego poziomu ekspozycyjnego równego 86,4 dB; dla przedziału czasu odniesienia 16 godzin dla pory dnia i 8 godzin dla pory nocy oraz liczbie operacji lotniczych dla sytuacji po wprowadzeniu OOU – stan na rok 2034, czyli dla 120 operacji lotniczych dla pory dziennej i 12 operacji lotniczych dla pory nocnej.

W normie PN-B- (...)-03:1999 miarodajny poziom hałasu określony został przez wartość maksymalnego poziomu dźwięku dla pory dnia zmniejszonego o 20 dB, czyli 61 dB. W normie PN-B- (...)-03:2015-10 miarodajny poziom hałasu dla stanu na 2034 r. będzie określony przez wartość poziomu maksymalnego dla pory nocy i wyniesie 80 dB.

W związku z usytuowaniem budynku mieszkalnego powodów w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska Ł. w P., na podstawie danych zawartych w Polskich Normach (9, 10), w budynku powodów podlegają ochronie akustycznej:

- na poziomie parteru: kuchnia i pokój (salon);

- na poziomie półpiętra: pokój (nad garażem);

- na poziomie poddasza: trzy pokoje.

W związku z powyższym nakłady na dostosowanie budynku mieszkalnego powodów w celu dotrzymania norm co do izolacyjności akustycznej należy dokonać poprzez:

1. wymianę okien, drzwi balkonowych i okien połaciowych:

- okien zespolonych na okna drewniane rozwierane i uchylno-rozwierane dwudzielne o powierzchni do 2,0 m^2, obsadzone na kotwach stalowych;

- okien zespolonych na okna drewniane rozwierane i uchylno-rozwierane dwudzielne o powierzchni ponad 2,5 m^2, obsadzone na kotwach stalowych;

- demontaż i montaż okien poddaszy – połaciowych o powierzchni do 1,00 m^2 fabrycznie wykończone; o współczynniku do R=1,65;

- zakup okien.

2. wentylację nawiewno-wyciągową:

- montaż centrali wentylacyjnej – 1 szt.;

- czerpnie ścienne prostokątne typ A o obwodach do 1300 mm – 1 szt.;

- wyrzutnie ścienne prostokątne typ A o obwodach do 1300 mm – 1 szt.;

- tłumiki akustyczne rurowe proste o średnicach do 200 mm – 2 szt.;

- anemostaty kołowe ze skrzynką rozprężną o średnicach do 160 mm – 11 szt.;

- przewody wentylacyjne AirFlex o średnicy 176 mm przy udziale kształtek do 35% - 39,20 m^2;

- przewody wentylacyjne AirFlex o średnicy do 100 mm przy udziale kształtek do 35% - 32,60 m^2;

- podłączenie i uruchomienie instalacji wraz z regulacją – 1 szt.

3. roboty przygotowawcze i wykończeniowe w postaci: przełożenia pokrycia z dachówki ceramicznej zakładkowej ciągnionej przy wymianie okien połaciowych; przebicia otworów w ścianach o grubości 1 cegły na zaprawie cementowo-wapiennej pod przewody wentylacyjne; izolacje cieplne i przeciwdźwiękowe pionowe z filców z wełny mineralnej na sucho – przewody wentylacyjne; obudowa kanałów wentylacyjnych płytami gipsowo-kartonowymi na rusztach metalowych pojedynczych, obudowa jednowarstwowa 55-01; dwukrotne malowanie farbami emulsyjnymi starych tynków wewnętrznych sufitów; dwukrotne malowanie farbami emulsyjnymi starych tynków wewnętrznych ścian; przestawianie i zabezpieczanie mebli, zabezpieczanie ścian, okien i drzwi, sprzątnie oraz wywóz i utylizacja materiałów porozbiórkowych.

Uwzględniając powyższe, koszt nakładów niezbędnych do dostosowania budynku mieszkalnego powodów do norm izolacyjności akustycznej w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P. wyniesie 76.656,84 zł (w tym VAT).

(dowód: opinia łączna biegłych sądowych W. P. i Z. B. k. 311-395 wraz z wyjaśnieniami złożonymi przez biegłego Z. B. na rozprawie w dniu 1 czerwca 2017 r. k. 438).

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom stanowiącym podstawę ustaleń faktycznych, gdyż nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Spór będący przedmiotem niniejszego postępowania koncentrował się obecnie wokół roszczenia powodów o odszkodowanie za nakłady konieczne do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wokół (...) w P.

W kwestii tej Sąd czynił ustalenia w oparciu o łączną opinię biegłego akustyka z dziedziny akustyki budowlanej W. P. i biegłego sądowego z dziedziny budownictwa i szacowania nieruchomości Z. B., którzy ustalili wysokość nakładów na rewitalizację akustyczną budynku powodów na kwotę 76.656,84 zł.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, iż opinia biegłego podobnie jak inne dowody podlega ocenie według art. 233 § 1 kpc, lecz co odróżnia ją pod tym względem to szczególne kryteria oceny, które stanowią poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (vide: wyrok SN z dnia 15 listopada 2002 roku, V CKN 1354/00, LEX nr 77046).

Opinia biegłego sądowego R. D. z dnia 20 lipca 2015 r. w zakresie określenia wartości spadku dla nieruchomości zabudowanej położonej w P. przy ul. (...) znajdująca się na kartach 111-143 wraz z wyjaśnieniami złożonymi przez biegłego na rozprawie w dniu 12 listopada 2015 r. (k. 177) nie stanowiła podstawy rozstrzygnięcia w przedmiocie ustalenia nakładów rewitalizacyjnych na budynek powodów. Biegły nie posiadał uprawnień do sporządzenia takowej opinii tylko posiadał uprawnienia z dziedziny szacowania nieruchomości. Poza tym dowód z opinii biegłego R. D. przeprowadzony został na okoliczność ustalenia wartości spadku nieruchomości powodów.

Sąd celem rozstrzygnięcia o nakładach koniecznych dla zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego budynku powodów przeprowadził dowód z opinii biegłego z dziedziny budownictwa i akustyki na okoliczność zakresu prac

koniecznych na zapewnienie ochrony akustycznej oraz braku komfortu akustycznego w budynku powodów w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania (k. 301).

Sąd poczynił ustalenia w oparciu o opinię łączną z 31 stycznia 2017 r., sporządzoną przez biegłego sądowego z dziedziny akustyki W. P. oraz biegłego sądowego z dziedziny budownictwa Z. B. (k. 311-395), uzupełnioną w zakresie odniesienia się do zarzutów strony pozwanej, którą Sąd uznał za przydatną dla rozstrzygnięcia sprawy. Opinia ta nie budzi żadnych wątpliwości pod względem merytorycznym i w całości stanowiła podstawę dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych. Należy wskazać, iż biegli posiadają niezbędną wiedzę i doświadczenie zawodowe, pozwalające wydać opinię na wskazany przez Sąd temat. Wnioski, wyciągnięte przez biegłych, są logiczne i przekonujące, a sama opinia obszerna i szczegółowa. Biegli wskazali na czym oparli się wydając opinie, z jakich korzystali źródeł i jaką posłużyli się metodologią. W sposób zrozumiały przedstawili wnioski opinii oraz w jaki sposób do nich doszli, a przy tym rzeczowo i przekonująco odnieśli się w trakcie przesłuchania na rozprawie do zarzutów zgłoszonych przez strony do wydanej przez nich opinii pisemnej, wyczerpująco wyjaśniając dlaczego nie można uznać ich za zasadne.

Ponadto biegły z dziedziny budownictwa Z. B. załączył kosztorys dostosowania izolacyjności akustycznej budynku, tabele elementów, pomiary laboratoryjne izolacyjności akustycznej właściwej od dźwięków powietrznych oraz oferty producentów okien. Powyższe wskazuje na fachowość i rzetelność sporządzonej opinii.

W tym miejscu trzeba podkreślić, że Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinią biegłego zostały przekonane obydwie strony, co zresztą najczęściej jest prawie niemożliwe, gdyż opinia korzystna dla jednej strony, nie przekonuje strony przeciwnej. Wystarczy zatem, że opinia jest przekonująca dla Sądu, który wiążąco też ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę (zob. wyrok SN z dnia 19.05.1998r., II UKN 55/98, OSNP 1999/10/351).

Należy również wskazać, że pozwany nie przedstawił dowodów, zdolnych podważyć konkluzje opinii biegłych W. P. i Z. B., a polemika pozwanego z opinią pozostaje gołosłowna.

Na rozprawie w dniu 1 czerwca 2017 r. (k. 438), biegły sądowy z zakresu budownictwa Z. B. ustosunkował się do zastrzeżeń zgłoszonych przez pozwanego. Biegły ustosunkowując się do zarzutów pozwanego wskazał, że posiada kompetencje w zakresie ustalania wymogów wentylacji w pomieszczeniach. Biegły wyjaśnił, że posiada uprawnienia wykonawcze i projektowe w tym zakresie.

Biegły Z. B. podniósł, że w opinii przytoczył jakie normy regulują przepustowość powietrza w pomieszczeniach, a także jakie warunki techniczne muszą spełniać takie pomieszczenia. Biegły w oparciu o przepisy określał ilość niezbędnych wymian powietrza, tj. ilość niezbędnej objętości powietrza wymienianej w ciągu godziny. Powyższe zostało szczegółowo przedstawione na stronie nr 10 opinii biegłego B. (k. 359).

Podniesiono, że biegły z dziedziny akustyki każdą z przegród oceniał oddzielnie. Dla każdej z tych przegród określał niezbędną izolacyjność akustyczną. W związku z tym każde okno zostało ocenione odrębnie. Ponadto biegły z dziedziny budownictwa Z. B. na stronie 8 opinii w punkcie 3.3 (k. 357) przedstawił zestawienie okien, który należy wymienić w budynku mieszkalnym powodów (z podaniem pomieszczeń, typu okien oraz wymaganej izolacyjności akustycznej dla poszczególnych okien).

Odnośnie natężenia poziomu dźwięku w poszczególnych pomieszczeniach, to tym zagadnieniem zajmował się biegły akustyk. Zaś strona pozwana nie wnosiła do tej części opinii zastrzeżeń i nie wnosiła o przesłuchanie biegłego akustyka na rozprawie. Niemniej jednak do pomieszczeń, które są objęte ochroną akustyczną, tj. pomieszczeń mieszkalnych i kuchni jeżeli jest pomieszczeniem otwartym na pokój, zostały określone parametry. Ochroną akustyczną nie są objęte pomieszczenia typu łazienka, schowki, komórki, garaże i inne pomieszczenia gospodarcze, zatem nie zaleca się wymiany okien w tych pomieszczeniach.

Odnośnie różnicy w cenie pomiędzy wentylacją z rekuperatorem, a wentylacją zwykłą oraz nawiewnikami higosterowalnymi, to biegły w opinii opisał dlaczego zastosował wentylację nawiewno-wyciągową. Biegły wyjaśnił, że grawitacja wentylacyjna nie działa w sposób ciągły przez cały rok. Są okresy w roku w granicach 5-6 miesięcy,

gdzie grawitacja wentylacyjna nie działa. Dlatego jeżeli też mamy zapewnić w pomieszczeniach wymianę powietrza normową, wynikającą z normy i warunków technicznych, to należy zastosować przy szczelnych oknach (okna muszą być szczelne, ze względu na ich izolacyjność akustyczną) wentylację nawiewno-wywiewną, czyli wentylacje wymuszoną. Jeżeli na zewnątrz jest wyższa temperatura, to przy wentylacji grawitacyjnej, ciągi naturalne się zatracają i wentylacja grawitacyjna przestaje działać. Zaś norma określa, że wymiana powietrza w pomieszczeniach musi być dokonywana w sposób ciągły. Nawiewniki higosterowalne to element wentylacji grawitacyjnej.

Biegły podkreślić, że trudno sobie wyobrazić, aby ze względu na operacje lotnicze, zwłaszcza w nocy, w określonych momentach otwierać i zamykać okna. Byłoby to zbyt uciążliwe dla mieszkańców.

Wentylacja mechaniczna z rekuperacją w ocenie biegłego nie stanowi wzbogacenia. W pomieszczeniach należy zapewnić wymianę powietrza, a jej brak powoduje pogorszenie klimatu i komfortu wewnątrz pomieszczeń. Dlatego powinna być założona normowa wymiana powietrza w sposób ciągły. Biegły zaproponował zastosowanie odzysku powietrza, gdyż po zastosowaniu centrali, zwiększają się koszty utrzymania, zwiększa się zużycie energii elektrycznej, dochodzą koszty konserwacji i wymiany filtrów, czy przeglądów, itp. Odzysk ciepła z wydalanego powietrza na zewnątrz w pewnym stopniu ma zrekompensować zwiększone koszty.

Mając na uwadze powyższe, Sąd ustalając istotne okoliczności sprawy oparł się na wyliczeniach biegłych W. P. i Z. B.. Podkreślić należy, że opinie biegłych łącznie z ich wyjaśnieniami w zakresie nakładów akustycznych na budynek mieszkalny powodów, w sposób logiczny obrazują zależność miejsca lokalizacji nieruchomości w strefie, sposób rozchodzenia się hałasu w strefie, na spadek wartości i konieczność poniesienia nakładów rewitalizacyjnych na budynek. Opinia została sporządzona przez biegłych dysponujących wiedzą i doświadczeniem w sporządzaniu opinii w analogicznych sprawach związanych z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania i jest zgodna z zasadami logiki. Dodatkowo biegli w sposób wyczerpujący i stanowczy ustosunkowali się do zarzutów stron zeznając przed Sądem, w szczególności do zarzutów strony pozwanej. Podkreślić należy, że to do biegłego, należy wybór metodyki opracowania opinii, a okoliczność, że opinia biegłych okazała się niekorzystna dla stron nie oznacza, że jest ona niekompletna czy wadliwa. Sporządzona przez biegłych opinia w zakresie wartości nakładów akustycznych poddawała się pozytywnej ocenie, gdyż pozostawała w zgodzie z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, osoby ją sporządzające dysponowały wysokim poziomem wiedzy i doświadczenia zawodowego, a sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków nie budził zastrzeżeń Sądu.

Sąd oddalił osobowe wnioski dowodowe, albowiem wszystkie okoliczności sprawy zostały wszechstronnie wyjaśnione, kwestie te wymagają wiadomości specjalnych, jakimi dysponuje biegły sądowy, stąd dowody te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Podkreślić też należy, że istotne w niniejszej w sprawie jest ustalenie istnienia strefy obszaru ograniczonego użytkowania w miejscu lokalizacji nieruchomości powodów i jej wpływu na ograniczenie prawa własności powodów. Podejmowanie nawet zaawansowanych działań w celu zminimalizowania skutków oddziaływania lotniska nie ma znaczenia, skoro strefa została ustanowiona i nadal obowiązuje w związku z przekroczeniem norm hałasu. Jeśli chodzi o sposób wytyczenia granic obszaru ograniczonego użytkowania, okoliczność założeń dotyczących rozwoju lotniska przyjętych przy tworzeniu obszary, to powyższe wynika ze zgromadzonych dokumentów.

Na rozprawie w dniu 1 czerwca 2017 r. Sąd oddalił także wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z nowej opinii biegłego z dziedziny akustyki. Sąd przyjął, że przedstawione przez pełnomocnika pozwanego uzasadnienie wniosku, jest nieprzekonywujące. Tym bardziej (co Sąd wyjaśnił już wyżej), że wszelkie twierdzenia strony pozwanej, jakoby Sąd dokonał w niniejszej sprawie ustaleń na podstawie opinii osoby, która nie posiadała wiedzy, ani kwalifikacji w dziedzinie akustyki okazały się chybione. Stwierdzić należy, że u podstaw tego wniosku leżały nie merytoryczne argumenty przeciwko wydanej opinii, lecz niezadowolenie z treści tej opinii, która odbiegała od oczekiwań strony pozwanej. W ocenie Sądu, wniosek zmierzał do przedłużenia postępowania, zaś ewentualne kolejne opinie, nie wniosłyby do sprawy żadnych nowych wiadomości. Niedopuszczalne jest również powoływanie wielu biegłych na okoliczność wyjaśnienia jednego zjawiska bez wyraźnej ku temu przyczyny. Ponadto sporządzona przez biegłego opinia w zakresie wartości nakładów akustycznych poddawała się pozytywnej ocenie, gdyż pozostawała w

zgodzie z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, osoba ją sporządzająca dysponowała wysokim poziomem wiedzy i doświadczenia zawodowego, a sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków nie budził zastrzeżeń Sądu. To mając na uwadze Sąd oddalił wnioski pozwanego o przeprowadzenie dowodu z nowej opinii biegłego sądowego.

Sąd zważył, co następuje:

Legitymacja czynna powodów w niniejszym procesie nie budziła wątpliwości, zaś kwestionowanie jej przez pozwanego poprzez podnoszenie braku wykazania, że na użytkowanej wieczyście nieruchomości znajduje się budynek mieszkalny, w kontekście wywodów opinii biegłego, ale także wydruku z serwisu internetowego i zaświadczenia o zakończeniu budowy okazało się nieskuteczne. Nadto zgodnie z art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013.1232 j.t.), jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, wykupienia nieruchomości lub jej części, a także odszkodowania za poniesioną szkodę może żądać właściciel nieruchomości. Na podstawie art. 129 ust. 3 cytowanej ustawy, roszczenia powyższe przysługują również użytkownikom wieczystym nieruchomości a roszczenie, o którym mowa w ust. 2 także osobie, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości.

Powodowie są współużytkownikami wieczystymi na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej, nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinnym, położonej w P. przy ul. (...) na działce nr (...) o powierzchni 422 m^2, dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), którą zakupili w 2000 r. Powodowie na podstawie pozwolenia na budowę z dnia 4 czerwca 2003 r. rozpoczęli budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego przy ul. (...) w P.. Na nieruchomości powodowie w 2008 r. ukończyli budowę domu jednorodzinnego, w którym zamieszkują. W konsekwencji byli oni uprawnieni do dochodzenia od pozwanego odszkodowania z powyższego tytułu.

Legitymacja bierna pozwanego wynikała z przepisu art. 136 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowiącego, że obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Niewątpliwie podmiotem tym jest w rozpoznawanej sprawie pozwana spółka, będąca właścicielem portu lotniczego, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń. Pozwany swej legitymacji biernej w toku procesu zresztą nie kwestionował.

Przechodząc natomiast do merytorycznej oceny zasadności wywiedzionego powództwa , to należy zważyć, że w ramach wywiedzionego powództwa powodowie zgłosili dwa żądania - odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości oraz odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym powodów na tej nieruchomości. Roszczenie z tytułu spadku wartości nieruchomości powodów było już przedmiotem procedowania Sądu. Zatem przedmiotem niniejszego postępowania było rozpoznanie roszczenia powodów za nakłady konieczne do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowani wokół (...) w P. oraz w zakresie kosztów procesu.

W niniejszej sprawie powodowie domagali się odszkodowania na podstawie art. 129 ust. 2 u.p.o.ś., wywodząc swoje roszczenia z faktu utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. uchwałą nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 października 2012 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P., na mocy której należąca do nich nieruchomość znalazła się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania. W ramach zgłoszonego powództwa powodowie wystąpili jednak z dwojakiego rodzaju roszczeniami odszkodowawczymi, a mianowicie domagali się odszkodowania za ubytek wartości ich nieruchomości w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł., a nadto odszkodowania z tytułu konieczności poniesienia wydatków na rewitalizację akustyczną budynku mieszkalnego usytuowanego na nieruchomości. W sprawie wyczerpano postępowanie dowodowe w zakresie drugiego roszczenia, zaś pierwsze było przedmiotem prawomocnego wyroku częściowego z dnia 17 grudnia 2015 r.

W art. 129 - 136 p.o.ś. ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, opierając się na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści (cuius damnum eius periculum). Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie uchwały wydanej przez właściwy organ samorządu terytorialnego, ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości, i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą (por. post. SN z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, Lex nr 578138).

Zgodnie z art. 129 ust. 2 w zw. z art. 129 ust. 1 u.p.o.ś. odszkodowanie służy, jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się ograniczone. Stosownie do art. 135 § 1 u.p.o.ś. obszary ograniczonego użytkowania m.in. dla lotniska tworzy się jeżeli z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaganej przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, albo z analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu. Wymieniony obszar dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy obecnie - zgodnie z art. 135 ust. 2 u.p.o.ś. - sejmik województwa, w drodze uchwał (a wojewoda w drodze rozporządzenia, przed nowelizacją przytoczonego przepisu), zaś dla zakładów lub innych obiektów, niewymienionych w art. 135 ust. 2 u.p.o.ś., rada powiatu, w drodze uchwały (art. 135 ust. 3 u.p.o.ś.). Tworząc obszar ograniczonego użytkowania, wskazane organy określają granice obszaru, ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, wymagania techniczne budynków oraz sposób korzystania z terenów wynikające z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub analizy porealizacyjnej albo przeglądu ekologicznego (art. 135 ust. 3a u.p.o.ś.). Tworzące obszar ograniczonego użytkowania uchwała sejmiku województwa (rozporządzenie wojewody) albo uchwała rady powiatu - po ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym (art. 2 i art. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 68, poz. 449) - stają się aktami prawa miejscowego.

Jak zauważył bowiem Sąd Najwyższy (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 546/08, publ. Biul. SN 2009/7/11 oraz Lex nr 503415; postanowienia z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, niepubl. oraz z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, publ .Lex nr 584036) – które to stanowisko Sąd Okręgowy podziela, przewidziana w art. 129 poś odpowiedzialność odszkodowawcza obejmuje także te szkody, które wynikają z przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu. U podstaw tego poglądu leży wykładnia celowościowa regulacji zawartej w ustawie Prawo ochrony środowiska. W myśl tej wykładni, art. 135 ust. 1 poś, przewidujący możliwość ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, jest wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 144 ust. 1 poś, zgodnie z którą eksploatacja instalacji w rozumieniu art. 3 pkt. 6 poś, nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska. Wyjątek ten polega na tym, że na terenie obszaru ograniczonego użytkowania, eksploatacja instalacji może powodować przekroczenie standardów jakości środowiska.

Za tą szeroką interpretacją przemawia dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Rozszczepienie tych skutków na szkody wynikające z ograniczeń przewidzianych wprost w rozporządzeniu o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania oraz szkody wynikające z emisji hałasu jest sztuczne (tak: SN w postanowieniu z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, publ. Lex nr 584036).

Odnosząc powyższe do okoliczności sprawy stwierdzić należy, że powodowie wykazali wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozwanego w oparciu o art. 129 ust. 2 poś w zw. z art. 136 ust. 3 poś co do żądania z tytułu nakładów.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że w dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Obszar ograniczonego użytkowania podzielony został na dwie strefy - wewnętrzną i zewnętrzną, w zależności od odległości od lotniska P. - Ł. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomość stanowiąca działkę nr (...), znajduje się w obszarze ograniczonego użytkowania w jego strefie wewnętrznej.

Dalej sąd zauważa, że zgodnie z przepisem art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska z roszczeniem odszkodowawczym „można wystąpić" w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Cytowany przepis ustawy wprowadza termin zawity, niebędący terminem przedawnienia, którego upływ ma ten skutek, że roszczenie to wygasa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008). Terminowe zgłoszenie roszczenia odszkodowawczego obowiązanemu (przy czym koniecznym jest, aby dotarło ono do obowiązanego przed upływem tego terminu) powoduje, że roszczenie nie wygasa, natomiast do zgłoszenia roszczenia nie jest niezbędnie konieczne jego dochodzenie przed sądem. Ponieważ jest to odszkodowawcze roszczenie majątkowe, co do którego zastosowanie znajduje art. 117 § 1 k.c. stwierdzić należy, że podlega ono przedawnieniu. Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie statuują szczególnych postanowień oznaczających termin przedawnienia tego roszczenia. Ponieważ nie jest to roszczenie wynikające z reżimu odpowiedzialności deliktowej, nie ma podstaw do zastosowania w tym przypadku przepisu art. 442^1 § 1 k.c. Przyjąć więc należy, że roszczenie przewidziane w art. 129 ust. 2 ustawy przedawnia się w terminie ogólnym z art. 118 k.c. (w rozpoznawanej sprawie wynoszącym 10 lat). Termin ten biegnie od chwili powstania roszczenia - to znaczy od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w drodze ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, od tego momentu bowiem roszczenie jest wymagalne i może być dochodzone od zobowiązanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 161/13).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powodowie zgłosili roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie tego rozporządzenia. Nie budzi wątpliwości dochowanie przez powodów 2 - letniego terminu do wytoczenia przedmiotowego powództwa, określonego w art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. Powodowie wnieśli skutecznie pozew w dniu 27 lutego 2014 r. (data stempla pocztowego k. 12), "mieszcząc" się zatem w 2-letnim terminie, który biegł do dnia 28 lutego 2014 r. Na uwzględnienie nie zasługiwała argumentacja pozwanego zawarta w piśmie z dnia 16 maja 2014 r., że powodowie powinni najpierw prowadzić negocjacje zmierzające do ugodowego załatwienia sprawy czy też wystosować wezwanie do zapłaty przed dniem 28 lutego 2014 r., przy czym wezwanie powinno być doręczone stronie pozwanej przed upływem terminu zawitego. Pozwany zarzucił, że powodowie od razu wystąpili na drogę postępowania sądowego, a pozew został doręczony pozwanemu w dniu 5 maja 2014 r., po upływie terminu zawitego. Poza sporem jest, że termin do zgłoszenia roszczeń, o którym mowa jest terminem zawitym, a nie terminem przedawnienia. Powyższe jednak oznacza zdaniem Sądu wyłącznie to, że dla zapobieżenia wygaśnięciu roszczeń wystarczające jest ich zgłoszenie obowiązanemu do wypłaty odszkodowania we wskazanym wyżej terminie. Wykładnia językowa wskazanych przepisów nie prowadzi do wniosku, że wystąpienie do Sądu z roszczeniami w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego musi być poprzedzone wystąpieniem do obowiązanego, a to w celu zachowania prawa dochodzenia tych roszczeń przed sądem. Decydujące znaczenie ma tutaj data wniesienia pozwu do Sądu (27 luty 2014 r.) przy uwzględnieniu odpowiedniego stosowania przepisu art. 123 pkt 1 k.c. dotyczącego przerwania biegu przedawnienia. Zgodnie ze stanowiskiem zaprezentowanym w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 kwietnia 2013 r., I ACa 73/13 (LEX nr 1322029), dla zachowania terminu, o którym mowa w art. 129 ust. 4 Prawa ochrony środowiska wystarczające jest wytoczenie powództwa, która to czynność nie musi być poprzedzona wezwaniem obowiązanego do zapłaty. W konsekwencji do zgłoszenia roszczeń po upływie przewidzianego ustawą terminu zawitego, ani przedawnienia roszczeń powodów o których orzeczono w uzasadnianym wyroku nie doszło.

Jak wskazano nadto powyżej bezpośrednim uszczerbkiem powodów związanym z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania są również koszty związane z zapewnieniem w ich budynku mieszkalnym właściwego klimatu akustycznego. Na konieczność zapewnienia takich warunków wskazują bowiem wymagania określone w uchwale Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12. Zgodnie zaś z dyspozycją art. 136 ust. 3 poś w razie określenia

na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Przy dokonywaniu wykładni wskazanego przepisu należy wziąć pod uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 ustawy p.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Zatem należy przyjąć, że wskazanie na koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Odszkodowanie bowiem ma wyrównać uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, istniejący od chwili wyrządzenia szkody do czasu, gdy zobowiązany wpłaci poszkodowanemu sumę pieniężną odpowiadającą szkodzie ustalonej w sposób przewidziany prawem (por. uchwała Sądu Najwyższego z 15 listopada 2001r. III CZP 68/01, OSNC 2002, z.6, póz. 74; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 kwietnia 2008 r. I ACa 2/08, M.Prawn. 2010/12/692).

Wskazać należy, że szkoda w majątku powodów przejawiająca się w konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych powstała już w dacie wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. tj. w dniu 28 lutego 2012 r. Ustalając stan techniczny budynku mieszkalnego i wymagania akustyczne jaki ten budynek winien spełniać uwzględniono zatem stan przegród budowlanych na dzień wejścia w życie ww. uchwały. W związku z tym należy mieć tu na uwadze, że po wprowadzeniu przedmiotowej uchwały budynek mieszkalny powodów nie spełnia norm dla zamierzonych i wyliczonych poziomów dźwięku hałasu. Budynek ten wymaga zatem - po wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł. - dodatkowej modernizacji w zakresie wymiany stolarki okiennej, wykonania instalacji wentylacyjnej i wykonania robót przygotowawczych i wykończeniowych.

Jak wskazano powyżej związku z usytuowaniem budynku mieszkalnego powodów w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska Ł. w P., na podstawie danych zawartych w Polskich Normach (9, 10), w budynku powodów podlegają ochronie akustycznej:

- na poziomie parteru: kuchnia i pokój (salon);

- na poziomie półpiętra: pokój (nad garażem);

- na poziomie poddasza: trzy pokoje.

Budynek mieszkalny powodów spełniał w znaczącej części wymogi Polskiej Normy PN-B- (...)-3:1999 z zakresu izolacyjności akustycznej, Dwie niewielkie przegrody zewnętrzne (ścianki facjatki południowej) nie spełniały powyższych wymogów. W związku z powyższym w celu doprowadzenia budynku mieszkalnego powodów do stanu zgodnego z w/w normami, należy do istniejących pionowych ścianek facjatki dołożyć pojedyncze płyty gipsowo-kartonowe grubość 12,5 mm na profilu metalowym CW50 z wypełnieniem wełną mineralną o grubości 5,0 cm. Przegroda ta będzie spełniała również przyszłe zwiększone natężenie dźwięków.

Aby dostosować budynek położony w P. przy ul. (...) należy wymienić okna i drzwi balkonowe oraz okna połaciowe na okna o podwyższonej izolacyjności akustycznej. Ze względu na to, że po wymianie okien zostaną zmienione warunki dotyczące wentylacji pomieszczeń należy dostosować pomieszczenia do spełnienia wymogów zapisanych w rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. W pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi należy zapewnić odpowiednie wymiany powietrza przez cały czas obojętnie od pory roku i warunków atmosferycznych panujących na zewnątrz budynku. Wentylacja grawitacyjna działa poprawnie przy występowaniu różnicy pomiędzy temperaturą pomieszczenia a temperaturą zewnętrzną oraz przy różnicy ciśnień zależnej od siły wiatru, wilgotności powietrza itp. Okna, które należy zastosować w celu poprawy izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych posiadają deklarowaną izolacyjność akustyczną jedynie w przypadku szczelnego ich zamknięcia (nie można stosować nawietrzaków okiennych lub pozostawiać okna z

tzw. rozszczelnieniem, a np. firma Velux w swoich oknach połaciowych o zwiększonej izolacyjności akustycznej fabrycznie blokuje możliwość ustawienia w oknie pozycji uchylenia klapy wentylacyjnej. Jak wynika z opinii biegłych, nie jest możliwe również otwieranie okien w okresach podwyższonych temperatur kiedy zupełnie nie działa wentylacja grawitacyjna. Ze względu na to, należy w tym budynku zastosować wentylację mechaniczną – zapewnić wentylację pomieszczeń poprzez zastosowanie nawiewu świeżego powietrza do pokoi i wyciągu zużytego powietrza z pomieszczeń „brudnych" (kuchnia, łazienka, w.c., garderoba), czyli zastosować wentylację nawiewno-wyciągową z możliwością sterowania wielkości strumieni powietrza do poszczególnych pomieszczeń poprzez zastosowanie centrali wentylacyjnej ze sterownikiem.

Zapewnienie wymiany powietrza w pomieszczeniach wynika z normy PN-83/B-03430/Az3:2000 (Wentylacja w budynkach mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej – Wymagania). Jak wynika z opinii biegłych z dnia 31 stycznia 2017 r. wentylacja pomieszczeń nawiewno-wyciągowa zapewniona będzie dzięki zastosowaniu centrali wentylacyjnej zabudowanej w pomieszczeniu garażowym lub poddasza nieużytkowego oraz przewodom wentylacyjnym poprowadzonym na parterze pod sufitem w obudowanych i izolowanych kanałach z płyt gipsowo-kartonowych, a na poddaszu kanały poprowadzone mogą być nad sufitem podwieszanym. Do pomieszczeń tzw. „brudnych" (kuchnia, łazienka) poprowadzone będą przewody wyciągowe, a do pokoi przewody nawiewne. Na przewodach przy centrali zastosowane będą tłumiki akustyczne, a przy anemostatach skrzynki rozprężne. Strumień wymiany powietrza dla wywiewu wynosi 185m^3/h a dla nawiewu 240 m^3/h. Przyjęta centrala wentylacyjna o wydajności 400 m^3/h zapewnia powyższe strumienie wymiany wraz z możliwością wymaganego chwilowego zwiększenia wydajności. Zastosowanie centrali wentylacyjnej spowoduje wzrost kosztów utrzymania związany z poborem energii elektrycznej przez wentylatory oraz koszty przeglądów i konserwacji. Koszty te można zniwelować w znacznym stopniu poprzez zastosowanie w centrali nawiewno-wyciągowej wymiennika ciepła (rekuperatora) i odzysk ciepła z powietrza wydalanego na zewnątrz budynku.

Wartość nakładów robót remontowo – budowlanych biegły z zakresu budownictwa określił za pomocą podejścia kosztowego, metodą odtworzeniową. Wartość tych robót, stawkę robocizny, narzutu kosztów pośrednich, zysku i kosztów zaopatrzenia oraz ceny okien o podwyższonej izolacyjności biegły przyjął w oparciu o biuletyny, katalogi i wywiady przeprowadzone w firmach produkujących okna.

Łączna wartość tych nakładów niezbędnych do poniesienia celem zapewniania właściwego klimatu akustycznego stanowi kwotę 76.656,84 zł (z 8% podatkiem VAT), na którą składają się 45.664,17 zł tytułem wymiany stolarki okiennej, 21.322,29 zł tytułem wykonania instalacji wentylacyjnej oraz 9.670,38 zł tytułem robót przygotowawczych i wykończeniowych.

Podsumowując, w oparciu o opinię biegłych sądowych W. P. i Z. B. powodowie A. B. (2) i K. B. wykazali, że szkoda w postaci poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną w budynku mieszkalnym na ich nieruchomości, w obrębie działki nr (...) wynosi 76.656,84 zł.

W związku z tym, Sąd zasądził z tego tytułu od pozwanego na rzecz powodów kwotę 76.656,84 zł.

Bez znaczenia w rozpoznawanej sprawie pozostawało, że powodowie nabyli niezabudowaną nieruchomość mając świadomość, że jest ona położona w pobliżu lotniska. Podstawy prawnej żądania pozwu upatrywać bowiem należy w ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania, które stanowiło samodzielną podstawę do domagania się zapłaty odszkodowania. To zaś nastąpiło już po nabyciu nieruchomości przez powodów.

Z tych też względów bez znaczenia dla oceny zasadności powództwa pozostawała okoliczność, że na lotnisku P.-Ł. samoloty stacjonowały od kilkudziesięciu lat, zaś mieszkańcy pobliskich nieruchomości mieli tego świadomość. Brak jest również podstaw do czynienia zarzutu właścicielom sąsiadujących z lotniskiem nieruchomości, że na terenie tym pobudowali budynki mieszkalne w sytuacji, gdy nie sprzeciwiały się temu - do czasu wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania - obowiązujące przepisy prawa. Istotnym jest również, że na podstawie opinii biegłego sąd ustalił, iż to właśnie wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania spowodowało, iż wartość nieruchomości

spadła. Wiąże się to z tym, że poziom natężenia hałasu będzie się na tym lotnisku zwiększał znacząco w związku z jego rozbudową i intensywnością lotów, zaś wprowadzenie obszaru sankcjonuje taki stan rzeczy.

Nadto wskazać należy, że powód w niniejszym procesie domagał się jedynie realizacji uprawnień, które zostały przyznane przez ustawodawcę. Nie sposób jest zatem upatrywać w takim działaniu sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Wskazać natomiast należy, że to podmiot podejmujący decyzję o utrzymaniu lotniska w tak dużym mieście jak P., winien uprzednio dokonać analizy wynikających z tego faktu konsekwencji (w tym również finansowych), by przewidziany ustawą obowiązek wypłaty na rzecz właścicieli nieruchomości odszkodowań nie stanowił jedynie pustego zobowiązania.

Mając natomiast na względzie, że podstawę do domagania się odszkodowania w świetle powołanych wyżej przepisów ustawy stanowiło już samo wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania, za bez znaczenia uznać należało rozważania w przedmiocie tego, jakie działania podejmuje pozwany, by ograniczyć immisję hałasu oraz uciążliwość funkcjonowania lotniska dla sąsiednich nieruchomości. Ubocznie natomiast zauważyć należy, że działania te nie doprowadziły jak dotąd do takiego zmniejszenia poziomu hałasu, by możliwym było zlikwidowanie obszaru ograniczonego użytkowania utworzonego dla lotnika P. - Ł..

Dodatkowo sąd zauważa, że w kontekście opinii biegłego zdyskwalifikować należało zarzut pozwanego, iż bliskość lotniska może powodować wzrost atrakcyjności, a przez to ceny nieruchomości. Taka opinia jest daleko idącym uproszczeniem. O ile bowiem jest to możliwe w przypadku nieruchomości komercyjnych (przeznaczonych na prowadzenie działalności gospodarczej), to jednak prawidłowość taka nie występuje w przypadku nieruchomości przeznaczonych na cele mieszkaniowe.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonej należności głównej sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem bezterminowym, a zatem staje się ono wymagalne, zgodnie z art. 455 k.c., po wezwaniu dłużnika do zapłaty. Wskazać należy na treść art. 363 § 2 k.c. zgodnie z którym jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili.

Powodowie domagali się zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu, jednak zdaniem Sądu wartość roszczenia została sprecyzowana dopiero w opinii biegłych sądowych z dziedziny akustyki oraz budownictwa z dnia 31 stycznia 2017 r. Zatem Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 40.000 zł od dnia 15 lutego 2017 r., tj. od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu opinii biegłych z dnia 31 stycznia 2017 r. (k. 400) do dnia zapłaty – pkt 1a) wyroku. Tym samym w tej dacie znana była już wielkość aktualnej szkody powodów co do nakładów i pozwany był już wówczas zobowiązany do jej naprawienia. Nie spełniając świadczenia na rzecz powodów od dnia następnego pozwany pozostawał więc w opóźnieniu. Z kolei ustawowe odsetki za opóźnienie od kwoty 36.656,84 zł, o którą to kwotę pełnomocnik powodów rozszerzył powództwo na rozprawie w dniu 1 czerwca 2017 r. (pismo z dnia 1 czerwca 2017 r. przedłożone na rozprawie w dniu 1 czerwca 2017 r. k. 437) Sąd zasądził od dnia 2 czerwca 2017 r., tj. od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu odpisu pisma obejmującego żądanie w zakresie rozszerzenia powództwa (k. 438) do dnia zapłaty (pkt 1 b wyroku). W świetle bowiem powołanego już wyżej stanowiska roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem bezterminowym, a zatem staje się ono wymagalne, zgodnie z art. 455 k.c., po wezwaniu dłużnika do zapłaty. W niniejszej sprawie z kolei takim wezwaniem w istocie było pismo obejmujące rozszerzenie żądania pozwu, które pozwanemu doręczone zostało w dniu 1 czerwca 2017 r.

Dalej idące roszczenie odsetkowe powodów było bezzasadne i jako takie podlegało oddaleniu (pkt 2 wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. O kosztach postępowania Sąd orzekł mając na uwadze wynik sprawy, a mianowicie ustalenie, że powodowie wygrali proces w całości. W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążył pozwanego w całości kosztami procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku (pkt 3 wyroku).

SSO Iwona Godlewska